

تعیین عوامل مؤثر بر موفقیت درمان در جانبازان قطع نخاع به روش ICSI

انوشیروان کاظم نژاد (Ph.D.)^۱، ثریا خفزی (M.Sc.)^۲، منصوره موحدین (Ph.D.)^۳، محمدرضا نوروزی (M.D.)^۴، سید مهدی سادات هاشمی (Ph.D.)^۵

- ۱- دانشیار، گروه آمار زیستی، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.
- ۲- دانشجوی دکترا، گروه آمار زیستی، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.
- ۳- استادیار، گروه علوم تشریح، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.
- ۴- استادیار، گروه اورولوژی، بیمارستان امام خمینی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی تهران، تهران، ایران.
- ۵- استادیار، گروه پزشکی اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی سمنان، سمنان، ایران.

چکیده

مقدمه: حل مشکل زوجین نابارور یکی از مسائلی است که همیشه مدنظر پزشکان و متخصصان این رشته بوده است. ناباروری دارای اتیولوژی گسترده‌ای است که در ناباروری مردان بخشی از آن به علت آسیب‌های نخاعی می‌باشد. ضایعه نخاعی بالاتر از نخاع لگنی می‌تواند باعث عدم کارایی سیستم تناسلی مردان و بالطبع ناباروری شود. از آنجا که ایران با داشتن مجروحان جنگی یکی از کشورهای است که دارای بیشترین تعداد بیماران قطع نخاع در جهان است و با توجه به اینکه عدم موفقیت روش‌های درمان ناباروری منجر به تشدید مشکلات روحی و اتلاف وقت این افراد می‌شود؛ لذا انجام مطالعاتی بر روی این گروه از افراد به منظور تعیین عوامل مختلف کلینیکی مؤثر بر موفقیت درمان ناباروری جانبازان لازم به نظر می‌رسد. لذا هدف این مطالعه تعیین عوامل مؤثر بر موفقیت درمان جانبازان قطع نخاع به روش ICSI می‌باشد.

مواد و روشها: این تحقیق بر روی ۳۸۱ زوج جانباز نابارور انجام شد که علت ناباروری آنها ناشی از قطع نخاع مرد در طی دوران جنگ تحمیلی بود و در طی سال‌های ۱۳۷۹ تا شش ماهه اول سال ۱۳۸۱ به مرکز درمان ناباروری کوثر مراجعه کرده بودند. اطلاعات مورد نیاز هر فرد به صورت مجزا در سه بخش آندرولوژی، زنان و جنین‌شناسی در هر سیکل و دوره درمانی جمع‌آوری گردید و پس از تبدیل اصطلاحات پزشکی به علایم و کدهای کامپیوتری، از آزمون χ^2 و مدل رگرسیون لجستیک چند متغیره برای بررسی روابط موجود بین عوامل مؤثر و متغیر موفقیت درمان استفاده شد.

نتایج: متغیر موفقیت درمان یعنی نتیجه نهائی عمل ICSI (حاملگی موفق) دارای ارتباط آماری معنی‌داری با طول ناباروری ($P=0/049$)، درصد جانبازی ($P=0/05$)، نوع کاتتر انتقال جنین ($P=0/05$)، تعداد پارامترهای غیرطبیعی اسپرم ($P=0/01$) و نوع ناباروری ($P=0/05$) بود.

نتیجه‌گیری: این مطالعه نشان داد که با وجود تعداد بالای اسپرم در جانبازان به علت پایین بودن میزان درصد تحرک اسپرم، همچنین مرفولوژی غیرطبیعی آن، میزان موفقیت درمان پایین‌تر از حد معمول است. همچنین این تحقیق نشان داد که با افزایش طول مدت ناباروری احتمال موفقیت درمان روش‌های ART کاهش می‌یابد.

کل واژگان: میکرواینجکشن، ضایعات قطع نخاع، ناباروری، تحرک اسپرم و روشهای کمک باروری.

آدرس مکاتبه: دکتر انوشیروان کاظم‌نژاد، گروه آمار زیستی، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس، صندوق پستی: ۱۶۱۵۵-۴۸۳۸ تهران، ایران.

پست الکترونیکی: aklili@yahoo.com